

BRONŃ PALNA POZBAWIONA CECH UŻYTKOWYCH

Broń palną można pozbawić cech użytkowych, wówczas jest skreślana z ewidencji broni palnej i na jej posiadanie nie jest wymagane „Pozwolenie na broń” lecz tylko „Karta rejestracyjna”. Oczekiwane rozwiązanie prawne wg prognoz miało min.:

- stworzyć również w Polsce powszechny rynek broni palnej pozbawionej cech użytkowych (**bbpcu**);
- ułatwić i zapewnić „przywiązanym” do broni palnej użytkownikom jej dożgonne posiadanie, po uprzednim pozbawieniu cech użytkowych (**pcu**).

Po 3 latach istnienia w kraju nowego stanu prawnego ugruntowuje się pogląd, że rozwiązanie prawne żyje m.in. na koszt Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia, a oczekiwany entuzjazm nieznacznie opadł.

*W artykule przedstawiono istotne zagadnienia związane z problematyką **pbpcu**, mniemając, że podjęta próba upowszechnienia obowiązującego prawa –będzie pomocna zarówno użytkownikom jak i miłośnikom broni palnej.*

1. Wstęp

Nowa jakość broni palnej – broń palna pozbawiona cech użytkowych (**bbpcu**) pojawiła się wraz z nowelizacją obowiązującego prawa (1) w 2003 r. Opracowane w 2004 r. bez udziału Instytutu rozporządzenia wykonawcze (2) uszczegółowiły wdrożenie i funkcjonowanie kraju nowej jakości broni palnej. Broń palna może zostać pozbawiona w sposób trwały cech użytkowych przez uprawnionego przedsiębiorcę (4), zgodnie ze specyfikacją techniczną (**ST**) określającą szczegółowo sposób pozbawienia cech użytkowych danego rodzaju, typu i modelu broni. Wg zapisów prawnych (1) „**pbpcu** związane jest ze zmianą konstrukcji broni – wszystkich istotnych części broni w taki sposób, by mimo działania sprężonych gazów, powstających na skutek spalania materiału miotającego, nie była zdolna do wystrzelenia pocisku lub substancji z lufy albo elementu ją zastępującego oraz do wywołania efektu wizualnego lub akustycznego, a przywrócenie broni cech użytkowych bez podjęcia czynności bez podjęcia czynności specjalistycznych nie było możliwe”. Wg zapisów wykonawczych (2) zmiany konstrukcyjne wniesione do **bbpcu** powinny polegać na uniemożliwieniu:

- a). właściwej współpracy każdej istotnej części broni palnej pozbawionej cech użytkowych z odpowiednimi istotnymi częściami broni palnej takiego samego rodzaju, typu i modelu nie pozbawionej cech użytkowych;
- b). właściwego zadziałania układu uderzeniowego, odpalającego ładunek miotający naboju zarówno po uruchomieniu mechanizmu spustowego, jak i w inny sposób;
- c). załadowania naboju dowolnej konstrukcji i kalibru do komory naboju w lufie lub komór naboju w bębnie naboju;

- d). przemieszczania się pocisku wzdłuż całej długości lufy lub elementu ją zastępującego oraz na wykonaniu w tylnej części przewodu lufy przelotowych otworów o przekroju co najmniej dwa razy większym niż przekrój wewnętrzny lufy.

Ponadto powyższe zmiany konstrukcyjne powinny być wykonane z wykorzystaniem technologii zapewniających spełnianie wymagań polegających na tym, że:

- e). używany do napawania materiał powinien być twardszy niż stosowany do wykonania zasadniczego elementu istotnej części broni;
- f). w przypadku konieczności wiercenia otworów pod kołki zaślepiające, należy wiercić je mimośrodowo w stosunku do zaślepianych otworów roboczych; jeżeli jest to mechanicznie możliwe otwory pod kołki powinny być nieprzelotowe;
- g). stosowane stalowe kołki zaślepiające powinny posiadać większą twardość niż materiał, z którego wykonano zasadnicze elementy istniejącej części broni;
- h). stosowane połączenia na wcisk powinny wymagać do ich rozłączenia możliwie największych sił.

Z uwagi na to, że pbpcu wykonywane jest na podstawie ST, ww. wymagania konstrukcyjne technologiczne powinny być uwzględnione w tej dokumentacji technicznej. Zgodnie z ustaleniami (2), w ustaleniu których Instytut nie uczestniczył, na modele broni palnej aktualnie produkowanej w kraju ST opracowują i wydają producenci tej broni, natomiast na pozostałe istniejące modele broni:

- Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia w Zielonce (**WITU**);
- Instytut Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie;
- Wojskowy Instytut Techniki Inżynieryjnej we Wrocławiu.

Dotychczasowy brak odpowiednich ST na pbpcu, spowodował konieczność ich opracowania. Każda opracowane ST jest przedkładane do sprawdzenia i zatwierdzenia przez Centralne Laboratorium Kryminalistycznego KG Policji (CLK KGP). Po zatwierdzeniu ST jest własnością instytucji opracowującej i może być wydana właścicielowi broni lub w jego imieniu podmiotowi upoważnionemu do wytwarzania broni. Wysokość opłat za wydanie ST (32 zł.), została ustalona (2) bez opinii WITU, natomiast za potwierdzenie poprawności **pbpcu** (40zł). Uprawniony (4) do wytwarzania broni podmiot gospodarczy (rusznikarz), który jedynie może wykonać operacje warsztatowe związane z pbpcu na podstawie obowiązującej ST, przedkłada do CLK KGP pozbawiony cech użytkowych egzemplarz broni w celu potwierdzenia zgodności pozbawienia cech użytkowych ze ST, naniesienia oznaczeń identyfikacyjnych i wpisania do ewidencji **bppcu**. Wyciąg z rejestru **bppcu** przesłany przez CLK KGP do organu, w którym broń palna była zaewidencjonowana jest podstawą do wykreślenia danej broni z rejestru broni palnej i wydania Karty rejestracyjnej **bppcu**.

Do czasu dokonania pierwszej rejestracji **bppcu** i potwierdzenia tego faktu w Karcie rejestracyjnej, **bppcu** jest traktowana jako broń palna, na którą wydano pozwolenie.

2. Opracowanie i wydawanie ST na pbpcu przez WITU

WITU jako pierwszy z wyznaczonych w kraju instytucji podjął w 2005 r. prace związane z opracowaniem ST. Podjęcie tych prac nie wynikało z racjonalnych przesłanek ekonomicznych, lecz głównie z chęci i powinności spełniania dotychczasowej określonej misji w kraju, która dotyczy statutowego obszaru zagadnień związanych z bronią strzelecką. Opracowanie ST jest czasochłonne, polega na wykonaniu dokumentacji technicznej w tym również rysunków, które są podstawą do wykonania operacji warsztatowych i sprawdzenia poprawności **pbpcu**. Prace w zakresie **pbpcu** wdrożono na podstawie „Regulaminu postępowania przy opracowywaniu i wydawaniu Specyfikacji Technicznej”, który zatwierdził Dyrektor Instytutu

(5). W początkowym okresie wpłynęła do Instytutu lawina zamówień na wydanie **ST**, głównie na modele broni myśliwskiej, której Instytut nie posiadał we własnych zasobach magazynowych. Wystąpiła więc konieczność jej dostarczenia i deponowania w Instytucie. Z uwagi na dużą pracochłonność co jest główną przesłanką nie racjonalności ekonomicznej prowadzenia tych prac w Instytucie, próbowano min. skrócić okres oczekiwania na wydanie **ST** i zmniejszenia liczby osób oczekujących. Podjęte inicjatywy, z udziałem **CLK KGP** dotyczyły włączenia do opracowania **ST** podmiotów gospodarczych przerabiających broń nie spotkały się z zainteresowaniem. Właściciele broni i podmioty gospodarcze uważają, że Instytut ma im wydać **ST** za kwotę 32 zł. W związku z tym mniemając, że wielokrotne wydawanie (**ST** wydawana jest na każdy egzemplarz broni) może być rentowne dla Instytutu, zaczęto tworzyć grupy rodzajowo ilościowe, dla których w pierwszej kolejności będą opracowane **ST**.

Zebrane doświadczenia wskazują, że również te prognozy się nie sprawdzają. Spośród opracowanych w Instytucie 29 szt. **ST** na broń bojową, broń myśliwską i sportową, które zostały zatwierdzone przez **CLK KGP**, dotychczas wydano 305 szt. Zasadność dalszych prac związanych z opracowaniem nowych **ST** jest dalece kontrowersyjna i będzie prawdopodobnie realizowana tylko w obrębie wcześniej przyjętych zamówień. Na będące w dyspozycji Instytutu **ST** przyjmowane są wnioski o ich wydanie, po wcześniejszym uiszczeniu należności w kasie fiskalnej kwoty 32 zł. Wzór wniosku zawierającego wymagane informacje o broni palnej został opublikowany na stronie internetowej: (<http://www.witu.mil.pl>).

ST są opracowywane zgodnie z posiadanymi i stosowanymi przez **WITU** systemem jakości zgodnym z PN-EN ISO 9001:2001 nr certyfikatu 267/S/2003 i AQAP 2110:2003 nr certyfikatu 267/A/2004 r. w zakresie wymagań stosowanych dla dokumentacji technicznej. **ST** składa się z:

- części ogólnej dotyczącej identyfikacji modelu broni, jej właściciela i podmiotu występującego o jej wydanie;
- I części opisowej zawierającej określenie modelu broni palnej, którego dotyczy specyfikacja w formie opisowej i zobrazowanej na zdjęciach przedstawiających widoki w stanie złożonym (obustronne) i rozłożonym. Ponadto zawiera opis stanu technicznego danego egzemplarza broni przed pozbawieniem go cech użytkowych, który na dany egzemplarz broni wypełnia wydający **ST** lub podmiot pozbawiający cech użytkowych;
- II części opisowej zawierającej przyjęty sposób pozbawienia poszczególnych istotnych części danego modelu broni w odniesieniu do poszczególnych wymagań określonych w Rozporządzeniu, które przedstawiono w pkt. 3 wraz z podaniem nr rysunków warsztatowych wchodzących w skład **ST**;
- Rysunków warsztatowych określających zmiany konstrukcyjne poszczególnych istotnych części broni palnej oraz uwagi technologiczne i wymagania związane z pozbawieniem broni palnej cech użytkowych.

Przy opracowywaniu rysunków warsztatowych uwzględnia się wszystkie wymagania techniczne i technologiczne zawarte w Rozporządzeniu, nie wprowadzenie lub przeoczenie któregoś z tych wymagań jest chętnie zauważone przez specjalistów **CLK KGP** i wówczas dana **ST** przed zatwierdzeniem musi być poprawiona.

Należy zaznaczyć, że dużą wyrozumiałość podmiotów gospodarczych –przeważnie rusznikarzy w odniesieniu do nieraz zbyt wygórowanych wymagań technicznych, zarówno dla przyjętego sposobu i technologii przeróbki poszczególnych części broni. Zgłaszane uwagi, jeżeli mieszczą się w granicach postawionych wymagań są zawsze chętnie uwzględniane w kolejnych opracowaniach.

**Wykaz opracowanych i zatwierdzonych Specyfikacji Technicznych
będących w dyspozycji WITU**

Lp.	Numer ST (zatwierdzonych)	RODZAJ; TYP; MODEL; KALIBER broni
1.	0001/2005/Z11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; SAUER; 16/70
2.		Broń bojowa; karabinek; kbk AKM; 7,62mm (7,62x39mm)
3.		Broń bojowa; Pistolet; P-83; 9mm (9x18mm)
4.		Broń bojowa; Pistolet maszynowy; PPS 41; 7,62mm (7,62x25mm)
5.	0005/2007/Z-11 WITU	Broń bojowa; karabinek automatyczny; AKM, AKMS i pochodne; 7,62mm (7,62x39mm)
6.	0006/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; SAUER; 12/70
7.	0007/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; Krupf 1861; 12/70
8.	0008/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska; Dryling; Merkel; 7x65R – 12/70
9.	0009/2005/Z-11 WITU	Broń bojowa; karabinek automatyczny; AK 74 M- makietka; 5,45mm (5,45x39mm)
10.	0010/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Bock; IŻ-27E; 12/70
11.	0011/2006/Z-11 WITU	Broń gazowa; pistolet; KRUK 2; 9 mm
12.	0011a/2006/Z-11 WITU	Broń gazowa; pistolet; KRUK 2; 9 mm
13.	0012/2006/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; A.W.Wolf; 16/70
14.	0013/2006/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; BUHAG; 16/70
15.	0014/2006/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; Francolle; 12/70
16.	0015/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Bock; IŻ-27; 12/70
17.	0016/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; IŻ-58; 16/70
18.	0017/2005/Z-11 WITU	Broń bojowa; Rewolwer; ROSSI; .38 Specjal
19.	0018/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Strzelba jednolufowa; IŻ-18; 16/70
20.	0019/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Strzelba jednolufowa; IŻ-18; 12/70 (12/76)
21.	0020/2005/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; Merkel; 16/70
22.	0021a/2005/Z-11	Broń bojowa; Pistolet maszynowy; KGP-9 FEG ARMY; 9mm
23.	0022/2005/Z-11 WITU	Broń bojowa; WKM (wielkokalibrowy karabin maszynowy Władymirowa); KPW; 14,5 mm (14,5x114mm)
24.	0023/2005/Z-11 WITU	Broń bojowa; Pistolet; TT wz. 33; 7,62mm (7,62x25mm)
25.	0023 a/2006/Z-11 WITU	Broń bojowa; Pistolet; TT wz. 33; 7,62mm (7,62x25mm)
26.	0024/2005/Z-11 WITU	Strzelba myśliwska; Dubeltówka; IŻ-58; 12/70
27.	0025/2006/Z-11 WITU	Broń bojowa; WKM (wielkokalibrowy karabin maszynowy); DSzK wz. 1938; 12,7mm (12,7x107mm)
28.	0027/2006/Z-11 WITU	Broń gazowa; pistolet; BUSS GS II; 8mm
29.	0028/2006/Z-11 WITU	Broń bojowa; pistolet maszynowy; wz. 1963 „RAK”; 9x18 mm Makarow
30.	0029/2006/Z-11 WITU	Broń gazowa; pistolet; BUSS GS; 8mm
31.	0030/2006/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; KRUPP; 16/70
32.	0031/2006/Z-11 WITU	Broń bojowa; Karabinek szturmowy; wz.88 – Tantal; 5,45 mm (5,45x39mm)
33.	0032/2006/Z-11 WITU	Broń sportowa; Karabinek sportowy; Mauser; 5,6 mm (.22)
34.	0033/2007/Z-11 WITU	Broń myśliwska; Dryling; Sauer & Sohn; 9,3x72R / 16/70
35.	0034/2007/Z-11 WITU	Broń myśliwska, broń sportowa; Dubeltówka; LIEGE; 16/65

Dotychczasowe spostrzeżenia wskazują na to, że działania motywujące użytkowników do **pbpcu** wynikają nie tylko z chęci zachowania pozytywnych wspomnień związanych z bronią palną i jej użytkownikami –najczęściej spokrewnionymi. Wspomnienia kombatanckie, wspomnienia związane z myślistwem i strzelectwem oraz głównie troska o dające poczucie bezpieczeństwa prawo posiadania broni palnej powodują, że większość posiadaczy broni nie chce się jej pozbyć do ostatnich dni swojego życia. Istnieje również pogląd, że ustawodawca wypełniając obowiązek dostosowania się do wymagań Unii Europejskiej wykazał się daleko idącą wyrozumiałością właśnie dla tych posiadaczy broni palnej, którzy godząc się na jej „zniszczenie” –**pbpcu**, nie chcą ponosić ryzyka i wysokich kosztów kolejnych obowiązujących co 5 lat badań lekarskich, warunkujących możliwość posiadania broni palnej.

Jest to obok ogólnej uciążliwości przepisowego przechowywania – „duszenia broni palnej w szafach pancernych”, zasadniczą i główną motywacją do **pbpcu**, w celu wyłączenia z kategorii broni palnej określonych w dyrektywie 91/477/EWG, wg której na **bpccu** nie jest wymagane Pozwolenie na broń ze wszystkimi konsekwencjami, lecz Karta rejestracyjna **bpccu**.

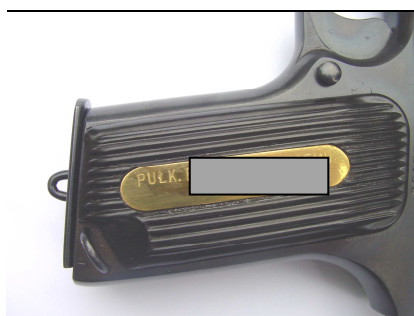
Widok wybranych cech naniesionych na broni stanowiących „pozytywne wspomnienia”, które motywują użytkowników do posiadania broni palnej po pozbawieniu jej cech użytkowych przedstawiono na rys.: 1 ÷ 4. Widok zasadniczych części wybranych modeli broni palnej przedstawiono na rys. 5 ÷ 7.

Rys. 1. „Piękno i urok” dawnej broni myśliwskiej: widok strzelby kurkowej

Rys. 2. „Sukcesy i przygody myśliwskie z jednorurką”: widok strzelby jednolufowej typu IŻ

Rys. 3. Dedykacje „w uznaniu zasług”, widoki broni i naniesionych na niej cech: pistolet gazowy KRUK II, rewolwer ROSSI

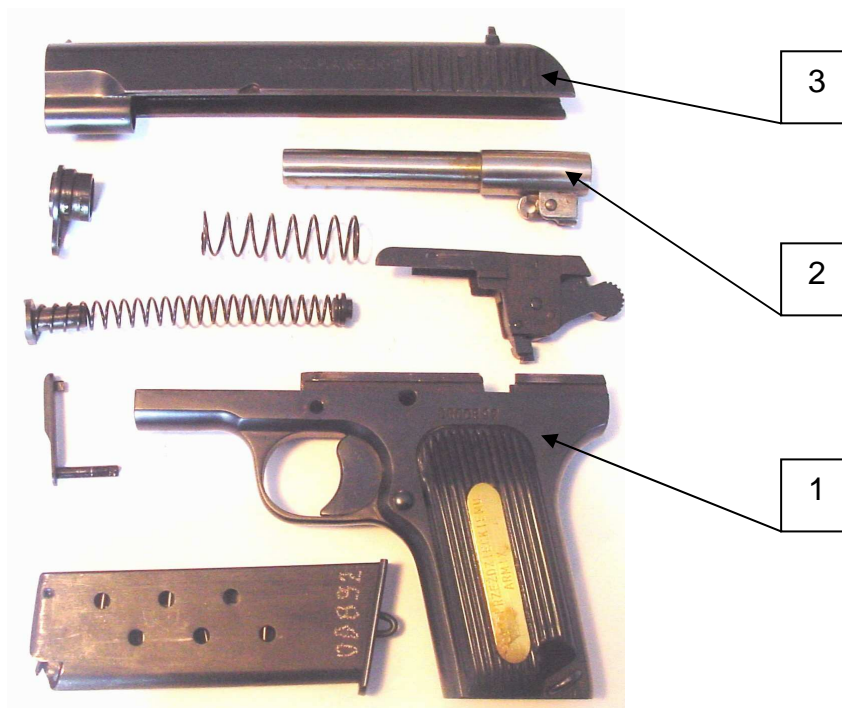
Rys. 4. „Wspomnienia kombatancie”, widoki 7,62mm: PPSz wz. 41 i PPS wz. 43

Rys. 5. Widok istotnych części broni myśliwskiej śrutowej: 1 -baskila; 2 -lufy

Rys. 6. Widok istotnych części broni 7,62 mm PPSz wz.41: 1 –dolny zsp. komory zamkowej; 2 – zamek; 3 -górny zsp. komory zamkowej; 4 –lufa oraz widok pozostałych części broni częściowo rozłożonej, z odłączoną lufą; 5 –kołek rozprężny i oś główna; 6 –zsp. sprężyny powrotnej; 7 -magazynek

Rys. 7. Widok istotnych części pistoletu gazowego KRUK II:1 –szkielet; 2 –lufa; 3 –zamek

3. Praktyczna realizacja pbcu w WITU

Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia jako upoważniony podmiot gospodarczy (4) prowadzi również prace warsztatowe związane z pbcu. Przykładowe wyniki tych prac zrealizowanych w ramach zadania 11504, które dotyczyły pozbawienia cech użytkowych broni myśliwskiej typu dubeltówka Merkel kal. 16/70 przedstawiono na rys. 8÷13.

Rys. 8. Widok ogólny z prawej i z lewej strony dubeltówki Merkel kal. 16/70 pozbawionej cech użytkowych.

Rys. 9. Widok dubeltówki Merkel kal. 16/70 pozbawionej cech użytkowych w stanie rozłożonym.

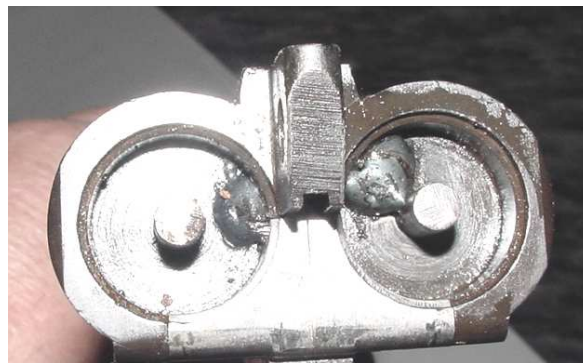
Rys. 10. Widok baskili po rozwierceniu otworów iglic na płaszczyźnie czołowej i napawaniu gniazda współpracującego z występem w tylnej części luf.

Rys. 11. Widok otworów wykonanych w tylnej części luf oraz umiejscowionych w komorach naboju wkładek zaślepiających.

Rys. 12. Widok zaspawanych otworów iglic w czołowej płaszczyźnie baskili.

Rys. 13. Tylna część luf z umiejscowionymi korkami zaślepiającymi, widoczne spawy łączące od czoła wkładki z lufami.

4. Wnioski

1. Instytut aktualnie posiada 30 szt. ST: 15 na broń myśliwską (2 drylingi, 2 boki, 11 dubeltówek, 2 jednorurki); 10 na broń bojową (1 rewolwer, 2 pistolety, 2 pistolety maszynowe, 3 karabinki automatyczne, 2 wkm); 4 na broń gazową oraz 1 na broń sportową), które są zatwierdzone przez CLK KG Policji.
2. Specyfikacje te zostały dotychczas wydane (sprzedane po 32,00zł) w liczbie 357szt. z czego: 12 szt. w 2005r., 178 szt. w 2006r. oraz 167 szt. do listopada 2007r., co obrazuje przewidywany wzrost zapotrzebowania, lecz w dalszym ciągu nie zapewnia Instytutowi właściwej rentowności. Najwięcej, bo 227 szt. ST wydano na 7,62mm pistolet TT wz. 33, z czego 116 szt. w 2006 r. i 53 szt. do listopada 2007r. oraz na 5,45mm karabinek TANTALAL, na który w 2007r. wydano 54 specyfikacje.
3. Dotychczasowe doświadczenia wykazały, że prognozowany kierunek masowości wydawania ST, który miał zapewnić rentowność tej dziedziny działalności nie jest słuszny. Również inwencja Instytutu zaakceptowana przez CLK KGP, polegająca na włączeniu

- podmiotów zainteresowanych otrzymaniem ST w proces opracowywania ST nie wzbudziła dotychczas zainteresowania. Żaden z powiadamianych podmiotów nie podjął się opracowania rysunków w ramach proponowanej współpracy przy opracowywaniu ST.
4. Po analizie stanu prawnego rozważono koncepcję obligatoryjnego włączenia zainteresowanego podmiotu w koszty opracowania ST. Podstawą tej koncepcji jest zapis prawny zawarty w Rozporządzeniu MSWiA dotyczący opłaty za wydanie ST. Ponieważ ST nie istnieje i trzeba ją opracować zainteresowany podmiot powinien ponieść koszty jej opracowania. Po analizie pracochłonności opracowania istniejących ST ustalono, że średni koszt opracowania ST przez Instytut powinien wynosić 4000 zł.
 5. Instytut wydaje opracowane i zatwierdzone ST na podstawie otrzymanych Wniosków. Wzór wniosku zawierającego wymagane informacje o broni palnej jest opublikowany na stronie internetowej: (<http://www.witu.mil.pl>). Wnioski na wydanie (opracowanie) ST mogą składać właściciele broni palnej lub w ich imieniu upoważnione podmioty gospodarcze.
 6. Instytut nadal opracowuje ST, dokładając wszelkich starań do realizacji wcześniej przyjętych zamówień, z uwzględnieniem podstawowego priorytetu pozwalającego na zachowanie ciągłości funkcjonowania w obszarze statutowej działalności.

Literatura

- [1]. USTAWA z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, Dz.U.04.52.525 2004-05-01 zm. przen. Dz.U.03.52.451 art.1.
- [2]. Rozporządzeniu MSWiA z dnia 23 kwietnia w sprawie pozbawiania broni palnej cech użytkowych, Dz. U. Nr 94, poz. 924.
- [3]. Rozporządzenie MSWiA w sprawie rodzajów broni palnej odpowiadających kategoriom broni palnej określonym w dyrektywie w sprawie rodzajów broni palnej odpowiadającym kategoriom broni palnej określonym w dyrektywie w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (Dz.U. z dnia 20 kwietnia 2004 r.).
- [4]. Podmioty posiadające na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 67, poz. 679, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 117, poz. 1007 oraz z 2003 r. Nr 210, poz. 2036) uprawnienia do wytwarzania broni palnej lub wymienione w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 9 ust. 4 tej ustawy jako instytucje uprawnione do wydawania opinii w zakresie wytwarzania i obrotu bronią i amunicją.
- [5]. „Regulamin postępowania przy opracowywaniu i wydawaniu Specyfikacji Technicznej”, zatwierdzony przez Dyrektora WITU, nr rej. 1152 z dnia 13.04.2005 r.